

KİTAP TANITIMI

YEŞİL VERİMLİLİK TEŞVİKİ İÇİN POLİTİKA GELİŞTİRME: ASYA VERİMLİLİK TEŞKİLATI ÜYE EKONOMİLERİNDEN ÖRNEKLER

Selin ENGİN / Sanayi ve Teknoloji Uzmanı (Verimlilik Genel Müdürlüğü)

Policy Development for Green Productivity Promotion: Evidence from Asian Productivity Organization Member Economies

“Yeşil Verimlilik Teşviki için Politika Geliştirme: Asya Verimlilik Teşkilatı Üye Ekonomilerinden Örnekler (Policy Development for Green Productivity Promotion: Evidence from Asian Productivity Organization Member Economies)” adlı rapor Asya Verimlilik Teşkilatı (AVT) tarafından 2016 yılında yayınlanmıştır. Rapordaki veriler, 10-13 Mart 2015 tarihlerinde AVT'nin Çin'de düzenlediği ve 21 ülkenin katılım sağladığı “Yeşil Verimlilik Teşviki için Politika Geliştirme Çalıştayı” kapsamında hazırlanan ülke belgelerine dayanmaktadır. Söz konusu çalıştayı amaç, (1) kaynak geri kazanımı, yeşil enerji, yeşil işletmeler ve ekolojik tarım inovasyonu gibi seçilmiş Yeşil Verimlilik

modelleri kapsamında, uygun politikaların teşvik edilebileceği ve benimsenebileceği alanların tanımlanması ve (2) kaynak geri kazanımı, yeşil enerji, yeşil işletmeler ve ekolojik tarım inovasyonu konularındaki iyi uygulamaların teşvik edilmesi için mevcut kamu politikalarının ve programlarının başarılarının paylaşılmasıdır. Rapor, çalıştay bulgularının ve aynı zamanda bölgede AVT tarafından Yeşil Verimlilik alanında gerçekleştirilen daha ileri düzeydeki çalışmaların çıkarımlarının bir sentezini içermektedir. Çalıştaya katılan ülkelerde Yeşil Verimlilik kapsamında uygulanan politika ve programlara ilişkin özet bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kamboçya: İklim değişikliği kaynaklı tehditler nedeniyle Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Bakanlığı tarafından “Kamboçya İklim Değişikliği Stratejik Planı (2014-2018)” oluşturulmuş ve çeşitli hedefler belirlenmiştir. Ülke tarafından oluşturulan strateji ve programlar arasında 2050'ye Doğru Düşük Karbonlu Kalkınma Stratejisi (2015), Ulusal Yeşil Kalkınma Yol Haritası, Ulusal Yeşil Kalkınma Politikası (2013) ve Yeşil Kalkınma Ulusal Stratejik Planı (2013-2030) yer almaktadır.

Çin Cumhuriyeti: Ülkede, 2013 yılında kurulan Yeşil Verimlilik Mükemmellik Merkezi tarafından Yeşil Verimlilik ödül çalışmaları, ülke kapasitesinin artırılması, bilgi ve teknolojilerin yaygınlaştırılması ve AVT üyesi ülkelerin kapasitesinin artırılması gibi faaliyetler yürütülmektedir. Çin'de Yeşil Verimlilik alanında yürütülen yeşil işletme etiketleme sistemi, Yeşil Bina Etiketleme ve Temiz Üretim sertifikalarını birlikte içermektedir. Ülkede

yeşil tarım uygulamaları kapsamında verimliliği artırıcı yöntemlere ilişkin araştırmalar yürütülmektedir. Bunların yanında atıkların geri kazanımına yönelik çeşitli uygulamalar yer almaktadır. 2009 yılında oluşturulan Yenilenebilir Enerji Hareketi'nin yanı sıra yeşil enerjinin teşvikini amaçlayan çeşitli politikalar mevcuttur.

Fiji: 2014 yılında entegre ve kapsayıcı sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak amacıyla kaynak verimliliğini de kapsayan Yeşil Kalkınma Çerçevesi oluşturulmuştur. Ulusal Eğitim ve Verimlilik Merkezi tarafından Yeşil Verimlilik alanında eğitim ve danışmanlık çalışmaları yürütülmektedir.

Hindistan: Çalıştay kapsamında yer alan ve Hindistan'ın dağlık bir bölümünü oluşturan Ladakh'da, Yeşil Verimlilik politikaları çerçevesinde yer alan girişimler arasında “Eko-turizm ve Kırsalda Geçimin İyileştirilmesi Girişimi” ile “Ladakh Yenilenebilir Enerji Girişimi” bulunmaktadır.

Endonezya: Çoğunluğunu mikro ve küçük işletmenin meydana getirdiği 3,4 milyon işletme, toplam ülke ihracatının %62'sini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda 1984 yılından bu yana, öncelikli bir konu olarak yeşil endüstrinin geliştirilmesi çalışmaları yürütülmekte olup Sanayi Yasası (Industrial Act No.3/2014) ile resmileştirilmiştir. 2014'te yürürlüğe giren yasa ile yeşil endüstri kapsamında kaynak kullanımının optimizasyonu, üretim proseslerinin etkinliği ve sürdürülebilir endüstriyel kalkınma konularına vurgu

yapılmaktadır. Sanayi Bakanlığı, yeşil endüstri düzenlemelerini yürütmektedir. Çimento, tekstil, seramik, çelik ve kağıt sektörlerine yönelik yeşil endüstri standartları oluşturulmuştur. Ülkede 2010 yılından bu yana üretim prosesleri, atık ve emisyon yönetimi ile işletme yönetimine yönelik Yeşil Endüstri Ödülleri verilmektedir.

İran İslam Cumhuriyeti: İran, dünyanın en büyük fosil yakıt üreticilerinden biri olmasına karşın, Enerji Tüketiminde Reform Politikası (2011), Ulusal Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Kalkınma Planı (2001-2015) ve Hedeflenmiş Devlet Yardımları Yasası ekonominin enerji yoğunluğunu ve enerji tüketimini azaltacak çeşitli politika araçlarını içermektedir.

Kore Cumhuriyeti: Çevre Bakanlığı tarafından oluşturulan Çevresel Teknoloji Destek ve Geliştirme Yasası (2000), ekotasarım için yasal temeli oluşturmaktadır. Ticaret, Sanayi ve Enerji Bakanlığı tarafından ekotasarım konusu Temiz Üretim Teknoloji Geliştirme Programına da entegre edilmiştir. Yeşil Verimlilik uygulamalarının artırılması için Hükümet tarafından KOBİ'lerin temiz üretim ve çevre-dostu yönetim faaliyetlerine %50-75 arasında mali destek sağlanmaktadır.

Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti: 2020 yılında en az düzeyde gelişmişlik seviyesinden kurtulmak isteyen ülke, İmalat Sanayi Yasası (2013) ve Çevre Koruma Yasası'nı (2012) da içeren çok sayıda yasa hazırlamıştır. İsviçre Hükümeti tarafından fon sağlanarak Laos Temiz Üretim Merkezi kurulmuştur.

Moğolistan: Moğolistan Yeşil Kalkınma Politikası; sürdürülebilir üretim ve tüketimi de içine alan 6 stratejik amaçtan oluşmaktadır. Politikanın uygulanması için 2014-2020 ve 2012-2030 olmak üzere iki aşamalı bir plan yapılmıştır.

Nepal: Endüstriyel İşletmeler Yasası ve Endüstri Politikası (2010), çevre dostu ve enerji etkin endüstriler ile yeşil işletmelere teşvik, teknik ve finansal destek unsurlarını kapsamaktadır.

Pakistan: Yeşil Verimlilik ile dolaylı olarak ilgisi olan politikalara örnek olarak; çeşitli sektörlerde atıkların ayrı toplanması ile cam, plastik ve kağıt gibi tehlikesiz atıkların geri kazanımı verilmektedir. Ülkede doğrudan bir Yeşil Verimlilik politikası olmamasına karşı Ulusal Çevre Politikası (2005), Ulusal Enerji Koruma Politikası (2006) ve Ulusal Sanitasyon Politikası (2006) gibi çeşitli politikalar bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Filipinler: Gönüllü başlayan ekotiketleme programı, Ticaret ve Sanayi Dairesi ve bağımsız Green Choice Philippines kuruluşu bünyesinde sıkılaştırılmış, her ürün ve hizmet için çevresel taleplerin değerlendirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca çevre kalitesi ve standartları yanında enerjinin etkin kullanımına yönelik çeşitli programlar yürütülmektedir.

Sri Lanka: 2002 yılında UNIDO tarafından Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde Ulusal Temiz Üretim Merkezi kurulmuştur. 2015 yılında kurulan Yeşil Verimlilik Artırma Komitesi bu kapsamdaki bileşenlerin politika çerçevesine alınması amacıyla çalışmaktadır. Bunların yanında endüstriyel kirlilik, temiz üretim, iklim değişikliği, enerji ve yeşil işler gibi konularda çeşitli politikalar bulunmaktadır.

Tayland: Yeşil Verimliliği teşvik eden çabalar Çevresel Yönetim Planı (2012-2016) ve 11. Ulusal Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı (2012-2016) ile çeşitli sektör planlarında ve kalkınma stratejilerinde yer almaktadır. Tayland Yeşil Kalkınma Stratejisi (2014-2018),

yeşil üretim ve hizmet, iklim değişikliği, çevre yönetimi ve çevre dostu toplum gibi konuları kapsamaktadır. Ülkede ayrıca karbon ayak izi değerlendirmesi ve etiketleme sistemi gibi çeşitli faaliyetler yürütülmektedir.

Vietnam: Yeşil Verimlilik uygulamaları ilk olarak 1998'de Yeşil Verimlilik Gösterim Programı ile başlamıştır. Bilim ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde Yeşil Verimlilik Merkezi bulunmaktadır. Yeşil Verimlilik, Ulusal Yeşil Kalkınma Stratejisi'nin (2011-2020) önemli bir bileşeni olmakla birlikte çevre koruma ve enerji tasarrufuna ilişkin çeşitli yasalarda bu kapsamdaki çeşitli ilkeler yer almaktadır. 2009 yılından bu yana Vietnam Yeşil Etiketleri olarak adlandırılan ekotiket sistemi kullanılmaktadır.

SONUÇ

Sanayi kaynaklı kirlilik, Asya'daki endüstriyel kalkınmanın yaygın bir unsuru durumundadır. Çoğu ülkede boru sonu arıtma ile hava ve su kalite standartlarının var olmasına ve 3R (Reduce-azaltım, Reuse-yeniden kullanım, Recycle-geri dönüşüm) ile ilgili yasa, düzenleme, politika ve teşviklerde ilerleme kaydedilmesine karşın uyum ve uygulama zayıf kalmaktadır. Çalışmaya katılım sağlayan ülkelerin neredeyse tamamının, farklı terimlerle adlandırılabilmeyle birlikte, Yeşil Verimlilik ile ilgili çok çeşitli ulusal strateji oluşturduğu görülmektedir.

Ülke örneklerinin ve çalıştay çıktılarının detaylı bir şekilde yer aldığı raporun tamamına http://www.apo-tokyo.org/publications/wp-content/uploads/sites/5/Policy-Development-for-Green-Productivity-Promotion_2016.pdf adresinden ulaşılabilir.